

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

บริษัท อัครา ไมนิ่ง จำกัด ได้เปิดดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2550 โดยได้รับประทานบัตรเพื่อการทำเหมืองแร่ทองคำ จำนวน 5 แปลง รวมพื้นที่ 1,250 ไร่ 2 งาน 71 ตารางวา จากนั้นใน พ.ศ. 2550 ได้ขอประทานบัตรเพิ่มเติม จำนวน 9 แปลง รวมพื้นที่ 2,466 ไร่ 69 ตารางวา และคำขอใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำชุมชนหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองที่ 1/2547 จำนวน 1 แปลง พื้นที่เท่ากับ 161 ไร่ 3 งาน 35 ตารางวา ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวต่อเนื่องจากเหมืองแร่ทองคำชาตรีในปัจจุบันขึ้นไปทางทิศเหนือ ซึ่งเป็นรอยต่อระหว่าง 2 จังหวัด ได้แก่ ตำบลเขาเจ็ดยอก อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และตำบลท้ายดง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ และคำขอดังกล่าว ได้ขออนุญาตร่วมแผนผังโครงการทำเหมืองแร่เดียวกันกับประทานบัตร 5 แปลงเดิม และพื้นที่ตามใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่เพื่อเก็บขังน้ำชุมชนหรือมูลดินทรายนอกเขตเหมืองที่ 1/2548 จำนวน 2 แปลง รวมพื้นที่ 1,575 ไร่ 3 งาน 39 ตารางวา พื้นที่โรงงานประกอบโลหกรรม บ่อเก็บกากโลหกรรมที่ 1 และบ่อเก็บกากโลหกรรมที่ 2 รวมพื้นที่ 2,114 ไร่

ตามผลการรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการแก้ไขปัญหา การปฏิบัติตามมาตร 67 วรรคสองของรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย (คณะกรรมการ 4 ฝ่าย) ได้กำหนดให้ “โครงการประเภทเหมืองแร่ทุกขนาดจัดเป็นโครงการประเภทรุนแรง” ได้กำหนดให้โครงการเหมืองแร่โลหะเป็นโครงการประเภทรุนแรง ดังนั้นแม้พื้นที่สัมปทานที่ดำเนินการอยู่จะได้รับใบอนุญาตในการดำเนินการแล้ว แต่เพื่อให้การดำเนินการสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 67 วรรคสอง ซึ่งระบุว่า “การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว” ดังนั้น บริษัท อัครา ไมนิ่ง จำกัด ได้ร้องขอผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ประสานงานสถาบันการศึกษา ผู้มีใบอนุญาตฯ (EIA) ดำเนินการศึกษาดังกล่าว และได้จึงได้ประสานงานให้มหาวิทยาลัยนเรศวรและภาคีที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านสุขภาพ เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินกิจการของเหมืองแร่ชาตรี เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการมีส่วนร่วมของประชาชน และไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพชุมชนในด้านลบ

1.2 วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจของประชาชน เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ
- (2) เพื่อสำรวจ เก็บข้อมูลพื้นฐาน ด้านระบาดวิทยา พิษวิทยา ของประชาชนและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการ
- (3) เพื่อกำหนดขอบเขตการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ โดยการรับฟังความคิดเห็นทางเทคนิค (Technical Hearing) และการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ (Public Hearing) จากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน
- (4) เพื่อให้โครงการฯ สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับ

- (1) ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น มีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำเหมืองแร่ทองคำ และทราบถึงผลกระทบ จุดเสี่ยงที่จะต้องร่วมกันเฝ้าระวังเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
- (2) ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น มีความเข้าใจถึงขั้นตอน ประโยชน์ ชิดจำกัด แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ
- (3) ได้ข้อมูลพื้นฐานสุขภาพของประชาชนและพนักงานของบริษัท อัครา ไมนิ่ง จำกัด อันเป็นผลมาจากการดำเนินชีวิตประจำวัน และการดำเนินกิจการเหมืองแร่ชาตรีเหนือ เพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ โดยเป็นข้อมูลประเภท
 - (3.1) ข้อมูลทั่วไปของประชาชนกลุ่มตัวอย่าง โดยมีกระบวนการ แบบสัมภาษณ์ การสังเกต แบบทดสอบสุขภาพจิต แบบทดสอบ ความรู้ ความตระหนัก พฤติกรรม กระบวนการกลุ่ม อาทิ
 - เพศ
 - อายุ
 - อาชีพรอง
 - พฤติกรรมการสูบบุหรี่
 - ประวัติการเจ็บป่วย อาการของโรคในอดีต
 - สุขวิทยาบ้านเรือน
 - ระบบการใช้และบริการสาธารณสุข
 - ระดับการศึกษา
 - อาชีพหลัก
 - พฤติกรรมการบริโภคอาหาร
 - พฤติกรรมการฉีดยาฆ่าแมลง/ศัตรูพืช
 - สุขลักษณะส่วนบุคคล
 - การใช้น้ำอุปโภค บริโภค อาชีพ

(3.2) ข้อมูลระดับวิทยาและพิษวิทยา โดยมีกระบวนการตรวจคัดกรองสุขภาพ หากพบผู้ป่วยที่มีอาการหรือความเสี่ยง ให้ทำการตรวจสุขภาพอย่างเหมาะสมทางการแพทย์และสาธารณสุข ต่อไป โดยมีสิ่งที่ตรวจคือ

- การตรวจโลหิต
- อุจจาระ
- ปัสสาวะ
- ผิวหนัง
- ประสาทตา
- ตรวจสุขภาพทั่วไป
- ปอด

(4) ได้ข้อมูลพื้นฐานของสิ่งแวดล้อม ในบริเวณรัศมีรอบเหมืองแร่ชาติรี 5 กิโลเมตร เพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลกระทบทางสุขภาพต่อไป โดยใช้วิธีการสังเกต แบบสัมภาษณ์ กระบวนการกลุ่ม การเก็บตัวอย่างด้านสิ่งแวดล้อม โดยเป็นข้อมูลประเภท

- ระดับเสียง
- ความสั่นสะเทือน
- ฝุ่น
- คุณภาพน้ำ
- คุณภาพอากาศ
- คุณภาพดิน

และใช้วิธีการสังเกต แบบสัมภาษณ์ กระบวนการกลุ่ม การเก็บตัวอย่างด้านสิ่งแวดล้อมโดยเป็นข้อมูลต่อเนื่องจากการประเมินด้านระดับวิทยาและพิษวิทยา ของข้อมูลประเภท

- คุณภาพดิน
- พืช
- อาหาร
- สัตว์

(5) ได้แนวทางของมาตรการลดผลกระทบต่อสุขภาพ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขเยียวยาปัญหาเบื้องต้น

(6) ได้ขอบเขตการศึกษาเพื่อดำเนินการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ทั้งด้านขอบเขตด้านเทคนิค (Technical Scoping) และขอบเขตด้านสาธารณะ (Public Scoping) เพื่อนำไปสู่การศึกษาในเชิงลึก และการประเมินผลกระทบทางสุขภาพต่อไป

1.4 ตัวชี้วัดโครงการ

(1) ประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่นรับทราบและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบกิจการของเหมืองแร่ทองคำชาติรีเหนือ และกระบวนการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ

- ตัวชี้วัดด้านจำนวน ร้อยละ 80 ของประชาชนที่อาศัยในรัศมีโดยรอบโครงการ 5 กิโลเมตร
- ตัวชี้วัดด้านความเข้าใจ ร้อยละ 70 ของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ

(2) ประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านที่อยู่ในเขตรัศมี 500 เมตร และพนักงานของบริษัท อัครา ไมนิ่ง จำกัด ได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพทุกคน (100%)

(3) มีผลการตรวจด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเสียง ความสั่นสะเทือน ฝุ่น คุณภาพน้ำ ดิน พืช อาหาร สัตว์

(4) จำนวนประชาชนผู้เข้าเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อขอบเขตการศึกษาของโครงการ (Public Scoping) อย่างน้อย 100 คน

(5) ได้ขอขเขตการศึกษาเพื่อดำเนินการประเมินผลกระทบทางสุขภาพ ทั้งด้านขอบเขตด้านเทคนิค (Technical Scoping) และขอบเขตด้านสาธารณะ (Public Scoping) ที่ได้รับการยอมรับจากภาคประชาชน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

1.5 แนวทางการดำเนินการเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

เมื่อเสร็จสิ้นโครงการฯ บริษัท อัครา ไมนิ่ง จำกัด มีแนวทางในการดำเนินการดังนี้

- (1) จำแนกกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการตามของเขต ระบุผู้รับผิดชอบ และงบประมาณในการดำเนินการ
- (2) ศึกษา ประเมิน พร้อมสร้างมาตรการป้องกันและลดผลกระทบด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และสังคม โดยจะต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนร่วมด้วย ตามงานที่ระบุไว้ในขอบเขตการศึกษา
- (3) จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการศึกษาที่ได้ดำเนินการ (Public Review) โดยจะต้องให้เป็นไปตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 67 วรรคสอง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (4) เผยแพร่ผลการศึกษาต่อสาธารณะชน

